

Kā latviešu tautai atdzimt stiprai savā sentēvu zemē?

Mērķis - rosināt latviešus atjaunot izpratni par to, ka tautas nemirstība ir kuplās ģimenēs, ka sargāt, kopt un attīstīt savu zemi ir tās atbildība un pienākums.

Kā to realizēt?

Vispirms noskaidrosim, kādā situācijā mēs atrodamies - politiski, ekonomiski, sociāli, garīgi.

Būdami ES dalībvalsts un integrēti NATO, ārējās drošības ziņā esam aizsargāti.

Ekonomiskajā, sociālajā un iekšējās drošības ziņā esam viena no vājākajām ES dalībvalstīm. Saeimas akceptētie starptautiskie līgumi ne vienmēr ir bijuši adekvāti latviešu tautas nacionālajām interesēm. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ), meži, purvi un ūdeņi aptuveni viena miljona hektāru platībā ir izpārdota cilvēkiem bez Latvijas pilsonības, tātad personām bez pilsoniskās atbildības. Savukārt senie lauku ciemi paliek arvien tukšāki, ir slēgtas daudzas mazās skolas, desmiti tūkstoši viensētu netiek neapsaimniekotas, bet auglīgākajās meliorētajās zemēs zaļo kaitīgiem pesticīdiem un fungicīdiem piesārņotie industriālo lielsaimniecību kviešu un rapša tīrumi. No laukiem dveš bezspēcīga nolemtība. Simti tūkstoši ha LIZ stāv neizmantoti un aizaug ar zāli - potenciālo kūlas ugunsgrēku avotu - un krūmiem. Nacionālai valstij šāda situācija ir absurda un bezatbildīga realitāte.

Demogrāfiskā ziņā esam atsviesti viszemākajā punktā, kāds Latvijā vēsturiski ir piedzīvots: vidēji vienai sievietei dzimst 1,1 bērns, un tas ir viszemākais dzimstības rādītājs ES. Lai iedzīvotāju skaitu saglabātu nemainīgu, nepieciešams, lai sievietēm būtu vidēji 2,2 - 2,3 bērni.

Kā liecība neprasēmīgai un bezatbildīgai saimniekošanai ES ietvaros ir radīti 100 000 bezdarbnieku tepat Latvijā un vismaz 200 000 maizi meklēt aizbraukušo uz ārzemēm - t.i., 27% no 1,1 miljona ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Atrēķinot 6% dabīgo bezdarbnieku, atlikušie $21\% \times 2 = 42\%$ ir neiegūtais IKP (pēc Oukena likuma). Bezdarbnieku neizmantošana, piemēram, 2013.gadā vien valstij ir radījusi (IKP EUR 20 972 635 000 x 0,42 =) 8 808 506 700 eiro zaudējumus.

Starpkaru Latvijas cēlāji bija par 15% priekšā Somijai. 1938. gadā katram iedzīvotājam ražoja lauksaimniecības izejprodukciju par 830 latiem (100%), bet lauksaimniecības produkcijas un pārtikas eksports pārsniedza importu par 62 miljoniem latu. Turpretī 2010. g. ražojām tikai par 441 latu (53% no 1938. g. ražotā) un lauksaimniecības produkcijas un pārtikas imports pārsniedza eksportu par 124,2 miljoniem latu.

Vai šie salīdzinājumi nevedina uz pārdomām par mūsdienās glorificēto industriālo lielražošanu? Par šodien varam teikt : neesam saimnieki savā zemē, lai arī bija visas iespējas par tādiem kļūt.

Nav mūsu valstī nacionālo pašapziņu, pašcieņu un atbildību stiprinošu ideālu, kas stāvētu pāri savtīgajām interesēm. Negribam būt noteicēji paši par sevi: līdz šim esam paļāvušies uz citiem - uz svešām investīcijām, svešiem padomiem un visos ekonomiskajos, sociālajos, valsts aizsardzības rādītājos esam ierindojušies ES dalībvalstu beigu galā.

Šodien Latvijā tiek iedibināta moderno industriālo muižu lauksaimniecība, to pamatojot ar vajadzību ražot pietiekamā daudzumā lētāku un konkurētspējīgāku produkciju. Tiesa: ja izvērtējam reāli, industriālais lauksaimnieciskais lielražošanas bizness, salīdzinājumā ar spekulatīvo uzpirkšanas un tālākpārdošanas vai banku biznesu, tomēr rada materiālas vērtības un no tāda redzes viedokļa vērtējams pozitīvi. Taču pēc būtības tas ir sociāli nelielas, bieži vien parazitiskas, nacionāli un saimnieciski nevajadzīgas šķiras bizness. Patiesībā tiek radīta agrārā sistēma - naudas sūknis industriālo lielražotāju banku kontos. Nelielam lauku īpašnieku skaitam tas dod iespēju uz latviešu zemniecības vairākuma rēķina savākt peļņu, kurai būtu jānodrošina sīksaimniecību, mazo un vidējo zemnieku ģimeņu saimniecību normālas eksistences un attīstības iespējas.

Tautas vairākumam tas ir ceļš bez perspektīvas, tātad - strupceļš. Tas ir muižu restaurācijas ceļš ar visām no tā izrietošajām sekām. Tas ir ceļš pret latviešu tautas interesēm un tiesībām. Tas ir visnopietnākais Latvijas valsts pastāvēšanas apdraudējums.

Valsts kuģis ir uzsēdināts garīgajam (morālajam, nacionālās pašapziņas), politiskajam, ekonomiskajam, sociālajam un demogrāfiskajam sēklim, un loģisks ir jautājums : kas vainīgs? Skumji, bet atbilde nav glaimojoša : tauta pati, jo savēlējām vadībā ne tos, ko vajadzēja.

Ko darīt? Vai turpināsim ļauties pašplūsmai un cerībai, ka mūsu problēmas atrisinās citi?

Bezdarba un demogrāfiskās problēmas līdzšinējie risinājumi būtiskas izmaiņas nav devuši. Taču bez nopietnas ievērības ir palikušas iespējas, ko varētu dot lauki un zeme: kā urbanizācijas procesa bremzētāji, kā jaunu ģimeņu dzīves un darbavieta, kā vērtīborientācija un dzīvesveids, kā latviskās mentalitātes un kultūras saglabātāji, stiprinātāji un attīstītāji.

Mūsdienās zeme ir spējīga nodrošināt darba un dzīvesvietas visiem bezdarbniekiem, ja tikai būtu gribēšana pašu cilvēku, valsts likumdevēju un valsts vadītāju līmenī. Izšķirošā nav zemes platība, bet gan saimnieks ar saviem ideāliem un mērķiem.

"Ja gribam strādāt līdzī pie Latvijas izveidošanas un nākotnes nodrošināšanas, ja gribam redzēt Latviju stipru, spēcīgu un mūžīgu, tad atminēsim, ka jāstiprina un jānodrošina vispirms pats spēka un mūžības pamats - lauki, lauksaimniecība, zemnieks" - savulaik aicināja Kārlis Ulmanis. Un aicinājums vainagojās ar panākumiem.

Aicināsim arī mēs! Uzzināsim jaunās ģimenes. Piedāvāsim - ar valsts maksimālu atbalstu - gabaliņu Latvijas zemes un meža tukšo skolu un pesimismā grimstošo pagastu centru tuvumā brīvzemnieku ciematu veidošanai un LIZ pie tukšajām lauku viensētām. To tuvumā celsim lauksaimniecības un meža produkcijas pārstrādes vai citas apstākļiem piemērotas produkcijas ražotnes, kas nodrošinās papildu darba vietas. Veicināsim iespējas par adekvātu cenu realizēt mazajās saimniecībās ražoto produkciju. Caur kooperāciju nodrošināsim apstākļus sīkražotājam kļūt par videi un kultūrvidei draudzīgu konkurētspējīgu lielražotāju. Aizstāsim industriālā biznesa interesēm kalpojošu lauku atciltvēciskošanas modeli ar latviešu tautas atdzimšanai kalpojošu agrāro politiku.

Dosim reālas iespējas jaunajām ģimenēm, ar valsts atbalstu sākumposmā un bezdarbnieku pašu spēkiem, risināt savas problēmas, būt saimniekiem šeit - Latvijā, nevis algoritmiem ārvalstīs. Nevis orientēties uz nestabilo darba iespēju meklēšanu pilsētās un kredītu apdraudētu rindu māju kādā no "Eņģeļu ielām", bet gan kļūt neatkarīgam noteicējam par sevi. Dzīvot nevis pārāpdzīvotajā un piesārņotajā pilsētvidē, stresot par ar to saistītajām bērnu audzināšanas problēmām, bet gan pārcelties uz laukiem, kur ir iespēja realizējot latviešu mentalitātei atbilstošu dzīvesveidu. Protams, ne bez nopietna mērķtiecīga darba. Taču tikai tāds darbs dod dzīvei jēgu un spēj sagādāt patiesu gandarījumu. It īpaši, ja tas sakrīt ar tautas un valsts nākotnes vīzijām, mērķiem, atbildību un pienākumiem. Tā varētu būt izeja pārejai no bankrotējušā ražošanas sektora vai neadekvātas dzīves baudīšanas valsts sektorā uz pašatbildības sektoru. Tas būtu solis vienototas latviešu nācijas un suverenitātes nostiprināšanas virzienā. Šīs iespējas - uz atvieglotiem noteikumiem iegūt īpašumā zemi - spētu lielā mērā amortizēt bezdarbnieku problēmu un samazināt ekonomisko bēgļu straumi.

"Pieķērušies mazajam zemes stūrītim, jūs pieķersaties arī visai mūsu zemei, tēvuzemei; jūs mācīsieties arī to cienīt un mīlēt; jūs centīsieties ar to iepazīties un gribēsiet to kopt, glabāt un sargāt kā savu dārgāko mantu", tā tautu centās iedvesmot Kārlis Ulmanis.

Strādājot pie Latvijas attīstības stratēģijas, t.sk. pie brīvzemnieku ciematu veidošanas dzīstošajos pagastos un pamesto lauku sētu atdzimšanas projekta, centīsimies pamatā likt "Likteņdārza" veidošanas iniciatora Viļa Vītola atziņu :

"Varbūt pirmajā brīdī izklausīsies dīvaini, bet... mana Latvijas vīzija ir latviešu ģimene ar vismaz četriem bērniem. Tā savā dziļākā nozīmē ir doma par nemirstīgu latviešu tautu. Tauta ir dzīvs organisms, un tai visu dzīvo radību pamatuzdevums - atražot sevi. Lai tas notiktu, stiprai, lielai ģimenei atkal jāklūst par latviešu lepnumu un godu, par apziņu, par pienākumu."

Vai arī mēs nemēģinātu sekot šīm norādēm? Vārds potenciālajiem brīvzemniekiem, Saeimai un valsts vadītājiem!

2014. g. 10. jūnijā